

Робоча програма педагогічної практики (Пробні уроки) для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 013 Початкова освіта освітньої програми Початкова освіта.

Розробники: Маляр Любов Василівна, доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи; Шикітка Галина Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи.

протокол № 12 від « 28 » червня 2023 р.

Завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

_____ /Ірина КОЗУБОВСЬКА/
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук

протокол № 8 від « 29 » червня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії факультету суспільних наук

_____ /Олена ПОПАДИЧ/
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 6	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 180	3	4
	Семестр:	
Вид підсумкового контролю: диференційований залік	6	8
	Індивідуальна робота під керівництвом викладача:	
	120	120
Форма підсумкового контролю: усний	Самостійна робота:	
	60	60

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогічна практика є обов'язковим компонентом процесу фахової підготовки майбутніх педагогів, важливим етапом їхнього професійного зростання. Практична підготовка забезпечує встановлення безпосереднього зв'язку між теорією та практикою, оскільки в умовах реальної професійної діяльності відбувається інтеграція теоретичних знань і практичних умінь здобувачів вищої освіти, що зумовлює оволодіння ними складниками професійної компетентності.

Метою педагогічної практики майбутнього вчителя початкових класів є розвиток у студентів умінь здійснювати навчально-виховний процес у початкових класах на базі сформованих компетенцій, психолого-педагогічних знань та оволодіння основами теорії методики викладання у початкових класах.

Основними завданнями педагогічної практики майбутніх учителів початкових класів є: забезпечення практичного пізнання студентами закономірностей професійної діяльності та оволодіння способами її організації, вміння вирішувати конкретні методичні завдання в умовах педагогічного процесу початкової школи; закріпити та поглибити знання студентів з психолого-педагогічних і фахових дисциплін; розвивати у студентів вміння спостерігати, аналізувати, узагальнювати, а також вивчати та використовувати передовий педагогічний досвід, який накопичений педагогічним колективом баз практики; удосконалювати у студентів навички проведення психолого-педагогічного дослідження особистості дитини молодшого шкільного віку та класного колективу; формувати у здобувачів вищої освіти навички планувати та проводити уроки різного типу з використанням різноманітних методичних прийомів, методів, технологій на засадах ідеї дитиноцентризму та реалізації системи дидактичних принципів; формування у студентів навичок організації виховної роботи з дітьми, спираючись на знання з психології, педагогіки та фізіології, враховуючи індивідуальні особливості школярів; використовувати інноваційні педагогічні технології у практичній діяльності; формувати вміння і навички розв'язання типових соціально-педагогічних ситуацій, які виникають у роботі зі школярами, зокрема також із обдарованими учнями, із дітьми з особливими потребами; розвивати у студентів необхідні професійні та особистісні якості, прагнення до професійного самовдосконалення.

Відповідно до освітньої програми, проходження студентами педагогічної практики (пробні уроки) сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з батьками, іншими учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових, індивідуальних та етнічних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та реалізувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

СК-13. Здатність працювати в полікультурному середовищі.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Передумовами проходження педагогічної практики (**Пробні уроки**) є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 5 Сучасні інформаційні технології

ОК 6 Математика

ОК 7 Основи медичних знань та охорони здоров'я

ОК 10 Історія педагогіки

ОК 12 Загальна психологія

ОК 13 Основи природознавства

ОК 14 Вступ до спеціальності

ОК 17 Теорія виховання

ОК 18 Дидактика

ОК 19 Педагогічна майстерність

ОК 21 Анатомія і фізіологія з основами генетики

ОК 22 Методика виховної роботи у початковій школі

ОК 23 Методика навчання математичної освітньої галузі

ОК 24 Методика навчання природничої освітньої галузі

ОК 27 Музика, образотворче мистецтво та методика навчання мистецької освітньої галузі

ОК 28 Методика навчання соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі

ОК 29 Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Початкова освіта», проходження педагогічної практики (**Пробні уроки**) повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, батьками, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.	ПРН1
Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-	ПРН3

комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.	
Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.	ПРН4
Організувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.	ПРН5
Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами	ПРН10
Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.	ПРН12
Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.	ПРН14
Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм девіантної поведінки, дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.	ПРН15
Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.	ПРН16
Ефективно працювати в полікультурному освітньому середовищі.	ПРН17

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після проходження педагогічної практики (**Пробні уроки**):

Очікувані результати проходження педагогічної практики	Шифр ПРН
Здійснювати проекцію отриманих психолого-педагогічних знань на освітнє середовище початкової школи та організацію суб'єкт-суб'єктної взаємодії за принципами співпраці й партнерства, використовуючи практики самозбереження психічного здоров'я та усвідомленого емоційного реагування, поважаючи права людини та суспільні цінності.	ПРН 1
Здатність опрацьовувати інформаційні джерела для ознайомлення з перспективними педагогічними технологіями та методикою їх упровадження в початковій школі. Вибирати сучасні джерела навчальної, методичної, наукової інформації, порівнювати відомості з різних джерел; уміти розробити, провести і проаналізувати різні типи уроків у початкових класах та зробити професійно значущі висновки з метою професійного самовдосконалення. Уміти і виявляти готовність навчатися й оволодіти знаннями про особливості організації освітнього процесу у початковій школі, інноваційні методичні підходи (компетентнісний, тематичний і діяльнісний, інтегроване навчання), а також ознайомитися із особливостями впровадження технологій навчання, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.	ПРН 3
Вільно володіти державною мовою в усній та письмовій формах як безальтернативним засобом спілкування в системі початкової освіти та, використовуючи комунікативні стратегії, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів, формувати	ПРН 4

у них здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії.	
Уміти продуктивно та нестандартно організувати педагогічний процес з метою забезпечення реалізації вимог Державного стандарту початкової освіти. вміти організувати та аналізувати свою педагогічну діяльність; виявляти і розвивати педагогічні здібності та здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів. Знати механізми реалізації інноваційних ідей в початковій освіті та моделювати й проводити уроки на основі застосування сучасних навчальних технологій у початковій школі, вести їх обговорення, давати оцінку та самооцінку проведених занять; застосувати диференційовані, проблемні завдання на різних етапах уроку, які передбачені програмою початкової школи, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.	ПРН 5
Уміти формулювати освітні, виховні та розвивальні цілі з предметів, досягати й оптимально переосмислювати їх під час навчання; здійснювати розвиток загальнонавчальних умінь і навичок молодших школярів на уроках та в позаурочній діяльності; використовуючи в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, а також прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами, уміти оцінювати результати діяльності учнів у відповідності до критеріїв навчальних досягнень школярів; проектувати навчання в початкових класах з урахуванням єдності і зумовленості мети та засобів її досягнення,	ПРН10
Здатність опрацьовувати інформаційні джерела для ознайомлення з перспективними педагогічними технологіями та методикою їх упровадження в початковій школі. Вибирати сучасні джерела навчальної, методичної, наукової інформації, порівнювати відомості з різних джерел; уміти розробити, провести і проаналізувати різні типи уроків у початкових класах з використанням, реалізуючи міжпредметні зв'язки та інтегруючи зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі та зробити професійно значущі висновки з метою професійного самовдосконалення.	ПРН 12
Моделювати, створювати та підтримувати безпечне, ергономічне, інклюзивне освітнє середовище початкової школи; володіти уміннями і навичками забезпечення організації педагогічного процесу в навчальних закладах з урахуванням принципів початкової освіти, зокрема дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, компетентнісного підходу тощо.	ПРН 14
Уміти здійснювати аналіз і самоаналіз результатів та ефективності проведення уроків; аналізувати труднощі, що виникають під час педагогічної діяльності, усвідомлювати їх рішення та попередження; визначати причини недоліків у роботі та аналізувати власні досягнення; формувати готовність до підвищення рівня педагогічної майстерності; до оволодіння знаннями про способи професійного самовдосконалення; розвивати бажання розвивати власні педагогічні здібності та потребу професійного самовдосконалення. Виявляти готовність створювати власну методичну скарбничку технологій, стратегій початкової освіти, генерувати нові ідеї для роботи з дітьми молодшого шкільного віку, використовувати оригінальні рішення, передбачати їх ефективність та результативність.; здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, проявів насильства чи будь-якої з форм девіантної поведінки, дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу	ПРН 15
Володіти комунікативними, інтерактивними і перцептивними уміннями і навичками міжособистісної взаємодії та усвідомлювати особливості їх використання в	ПРН 16

педагогічному процесі початкової школи, застосовувати різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.	
Розуміти суть акультурації як сучасного напряму соціалізації учнів та важливої складової їх підготовки до спілкування в полікультурному просторі, ефективно працювати та забезпечувати професійну комунікацію в полікультурному освітньому середовищі.	ПРН 17

5. БАЗИ ПРАКТИКИ

Бази педагогічної практики «**Пробні уроки**» визначаються довгостроковими або короткостроковими договорами між університетом і підприємствами всіх форм власності і є офіційною підставою для проходження практики здобувачів вищої освіти. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період самої практики або на термін до п'яти років з можливістю подальшої пролонгації на такий же строк.

Базами проходження практики можуть виступати загальноосвітні навчальні заклади I ст. різних типів.

Здобувачі проходять практику в базових школах, за місцем проживання або працевлаштування. Студенти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання педагогічну практику проходять у 1-4 класах, в яких водночас виконують як функції вчителя початкових класів, так і класного керівника.

Здобувачі мають можливість завчасно самостійно пропонувати місце проходження практики за умови підписання короткострокового договору між університетом та підприємством.

Закріплення здобувачів денної форми навчання за базами практики та призначення керівників від кафедри оформлюється наказом ректора університету, а здобувачів заочної форми – розпорядженням декана факультету (директора інституту).

Факультет суспільних наук наразі має підписані довгострокові договори співпраці з наступними підприємствами, що можуть стати базами практики під час проходження практики:

1	Присліпська гімназія Турківської міської ради Самбірського району Львівської області
2	Воловецький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів Воловецької селищної ради Закарпатської області
3	Гуклівська гімназія Воловецької селищної ради Закарпатської області
4	Великобerezнянська загальноосвітня санаторна школа інтернат Великобerezнянського району Закарпатської області
5	Долинський ліцей №7, Калуського району Івано-Франківської області
6	Ужгородська загальноосвітня школа I-III ст. №6 ім. В.С. Гренджі-Донського Ужгородської міської ради Закарпатської області
7	Порошківський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів Перечинського району Закарпатської області
8	Копашнівський ЗЗСО I-III ступенів Хустського району Закарпатської області
9	Липчанська ЗЗСО I-III ступенів Хустського району Закарпатської області
10	Новоселицька ЗОШ I-III ступенів Берегівського району Закарпатської області
11	Виноградівська ЗОШ I-III ст №4 Берегівського району Закарпатської області
12	Олександрівський заклад загальної середньої освіти Хустської міської ради Закарпатської області
13	ЦО «MY SCHOOL» Ужгородської міської ради Закарпатської області
14	Ужгородська ЗОШ I-III ст. №19 Ужгородської міської ради Закарпатської області
15	Скотарська гімназія імені Руслана Ігнатишина Воловецької селищної ради Закарпатської області
16	Ужгородська початкова школа №1 Ужгородської міської ради Закарпатської області
17	Імстичівський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів Білківської сільської ради

	Закарпатської області
18	Велятинський заклад загальної середньої освіти I-III ст. Вишківської селищної ради Хустського району Закарпатської області
19	Ужгородська ЗОШ I-III ст. №15 Ужгородської міської ради Закарпатської області
20	Шишлівський ліцей Холмківської сільської ради Ужгородського району Закарпатської області
21	Кіреська початкова школа Хустської міської ради Закарпатської області
22	Навчально-виховний комплекс «Гармонія» Ужгородської міської ради Закарпатської області
23	Ужгородська спеціалізована школа I-III ступенів №5 з поглибленим вивченням іноземних мов Ужгородської міської ради Закарпатської області
24	Ужгородська загальноосвітня школа I-III ступенів №8 Ужгородської міської ради Закарпатської області
25	Ужгородська початкова школа «Ялинка» Ужгородської міської ради Закарпатської області
26	Баранинський заклад освіти I ступеня Баранинської сільської ради Ужгородського району Закарпатської області
27	Оноківський опорний заклад загальної середньої освіти I-III ступенів Оноківської сільської ради Ужгородського району Закарпатської області
28	Колочавський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів Колочавської сільської ради Хустського району Закарпатської області
29	Кам'яницький опорний заклад середньої освіти с. Кам'яниця Ужгородського району Закарпатської області
30	Великолучківська загальноосвітня школа I-III ступенів Мукачівської районної ради Закарпатської області
31	Нижньоапшанський опорний заклад загальної середньої освіти I-III ступенів с. Солотвино Тячівського району Закарпатської області

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ (ПРОБНІ УРОКИ)

1. Складання індивідуального плану проходження практики та узгодження його з науковим керівником;
2. Консультації у вчителів та методистів, керівників школи з організаційних та методичних питань;
3. Проведення фрагментів уроків з різних дисциплін та ранкових зустрічей, здійснення їх самоаналізу;
4. Підготовка і проведення не менше 20 пробних уроків з різних дисциплін у закріпленому класі та їх самоаналіз;
5. Самостійна підготовка та проведення 5 залікових уроків різних типів, їх самоаналіз;
6. Підготовка дидактичного матеріалу до залікових уроків;
7. Проведення психолого-педагогічних досліджень з метою вивчення психологічних вікових та індивідуальних особливостей учнів та класного колективу;
8. Проведення індивідуальної роботи з учнями;
9. Проведення виховних заходів, здійснення їх самоаналізу;
10. Взаємодія з батьками дітей, участь у батьківських зборах;
11. Проведення студентом наукового дослідження за темою курсового дослідження.

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Індивідуальна робота студентів під час проходження педагогічної практики спрямована на апробацію їх можливостей як учителів початкових класів.

Індивідуальне завдання розробляється керівником практики від кафедри Індивідуальне завдання повинно враховувати практичну і теоретичну підготовку студентів.

Пропонуємо орієнтовну тематику теоретичних і практичних проблем, що пропонуються як актуальні для проведення аналізу студентами, які проходять педагогічну практику у початковій школі:

- дослідження особливостей навчально-пізнавальної діяльності учнів під час опанування навчальних дисциплін;
- дослідження методології викладання навчальних дисциплін у початковій школі шляхом порівняльного або контент-аналізу;
- визначення особливостей зміни навчальних інтересів, зацікавлень та пріоритетів в учнів перших – четвертих класів;
- вивчення причин неуспішності учнів початкової школи;
- вивчення причин високої успішності учнів з окремих дисциплін;
- вивчення причин високої успішності окремих учнів;
- аналіз зовнішніх факторів, що зумовлюють успішність (неуспішність) учнів початкових класів;
- дослідження ставлення учнів до навчання, пізнавальної діяльності, знань, навчальних предметів, освітнього закладу;
- дослідження ставлення учнів до самостійної навчальної роботи, а також колективної й індивідуальної навчальної роботи, групових навчальних завдань);
- дослідження ставлення учнів до волонтерської підтримки учнів, що мають особливі освітні потреби.

Студенти під час педагогічної практики можуть досліджувати й аналізувати особливості педагогічної діяльності вчителя початкових класів, а тому можуть здійснювати:

- дослідження факторів у роботі педагога, що забезпечують позитивні або негативні, на думку студентів, результати його діяльності;
- дослідження факторів педагогічної діяльності, які впливають на характер взаємин між учителем та учнями;
- вияв та аналіз труднощів у діяльності вчителя;
- дослідження характеру вияву педагогічного впливу та порушення педагогічного такту у сучасному навчально-виховному закладі;
- вивчення та аналіз особливостей педагогічного спілкування сучасного вчителя;
- вияв і характеристика засобів, прийомів емоційного впливу вчителя на учнів;
- дослідження особливостей педагогічної майстерності сучасного учителя й ін.

7. ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПЕРІОД ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ (ПРОБНІ УРОКИ)

№ п/п	Вид та зміст роботи	Період виконання завдання у годинах/тижнях
1.	Ознайомлення студентів із завданнями та змістом педагогічної практики. Обговорення змісту й організаційного плану роботи.	1/1 тиждень
2.	Ознайомлення з методикою майбутньої роботи, порядком ведення робочих зошитів педагогічної практики, спостережень і нотаток, збору й обробки матеріалів.	1/1 тиждень
3.	Ознайомлення з нормативними документами, що регламентують організацію навчального-виховного процесу загальноосвітньої школи.	10/1 тиждень

4.	Ознайомлення з документацією школи та календарним плануванням уроків у початкових класах; матеріальним обладнанням класної кімнати; особливостями оформлення та ведення класного журналу, особових справ, методичними рекомендаціями щодо оцінювання навчальних досягнень учнів. Допомога вчителям початкової школи в обладнанні кабінету.	10/1 тиждень
5.	Складання індивідуального плану проходження практики та узгодження його з науковим керівником	2/1 тиждень
6.	Вивчення передового педагогічного досвіду роботи учителів початкової школи, спостереження та аналіз уроків і позакласних заходів.	10/1,2 тиждень
7.	Ознайомлення з роботою методичного кабінету початкової ланки освіти та змістом роботи методичних об'єднань вчителів початкових класів.	10/1 тиждень
8.	Вивчення досвіду роботи вчителів з теми, яка розробляється в курсовій роботі з фахових методик.	10/2 тиждень
9.	Консультації у вчителів та методистів, керівників школи з організаційних та методичних питань.	10/1,2 тиждень
10.	Проведення фрагментів уроків з різних дисциплін та ранкових зустрічей, здійснення їх самоаналізу.	16/2тиждень
11.	Підготовка і проведення не менше 20 пробних уроків з різних дисциплін у закріпленому класі та їх самоаналіз.	40/2,3 тиждень
11.	Самостійна підготовка та проведення 5 залікових уроків різних типів, їх самоаналіз.	15/ 4 тиждень
12.	Підготовка дидактичного матеріалу до залікових уроків;	5/ 4 тиждень
13.	Проведення психолого-педагогічних досліджень з метою вивчення психологічних вікових та індивідуальних особливостей учнів та класного колективу.	5/5 тиждень
14.	Проведення індивідуальної роботи з учнями.	5/ 4 тиждень
15.	Проведення виховних заходів, здійснення їх самоаналізу.	5/3 тиждень
16.	Взаємодія з батьками дітей, участь у батьківських зборах.	2/3 тиждень
17.	Проведення студентом наукового дослідження за темою курсового дослідження.	3/4 тиждень
18.	Підготовка звітної документації про проходження практики.	10/4 тиждень
19.	Загальна тривалість практики.	180

8. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Студенти проходять практику в базових школах, за місцем проживання або працевлаштування. Студенти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання педагогічну практику проходять у 1-4 класах, в яких водночас виконують як функції вчителя початкових класів, так і класного керівника.

Педагогічна практика проводиться в період теоретичного навчання після вивчення або паралельно з вивченням теорії навчання та фахових методик і спрямовується на залучення студентів до спостережень за навчальним процесом, проведення уроків з усіх навчальних дисциплін початкової школи, формування у них професійно-педагогічних умінь організовувати, здійснювати й аналізувати навчальний процес, засвоєння перших елементів педагогічного досвіду.

1. У процесі педагогічної практики студенти ознайомлюються:

– з місцем проходження педпрактики (школою, її історією, традиціями, освітніми та виховними функціями);

- з системою освітньої, позакласної та позашкільної роботи школи в цілому, з порядком ведення шкільної документації (бесіди з директором школи, заступниками директора з навчальної і виховної роботи);

- знайомляться з організацією освітнього процесу в класі, з роботою вчителів;

- з документацією школи та календарним плануванням уроків у початкових класах; матеріальним обладнанням класної кімнати; оформлення та ведення класного журналу, особових справ, щоденників, протоколів та ін.);

- зі специфікою методики роботи вчителів початкових класів певного класу (1 – 4 кл.);

- роботою методичного кабінету початкової ланки освіти та змістом роботи методичних об'єднань вчителів початкових класів;

- із специфікою позакласної роботи.

2. У процесі педагогічної практики студенти вивчають:

- зміст календарно-тематичних планів уроків вчителя початкових класів;

- анатомо-фізіологічні, психологічні й індивідуальні особливості класного колективу, зокрема педагогічно занедбаних учнів і тих, хто має високий рівень знань, умінь і навичок;

- досвід роботи вчителів з теми, яка розробляється в курсовій роботі з фахових методик.

3. У процесі педагогічної практики студенти залучаються до виконання таких видів діяльності:

- спостереження, вивчення та аналіз досвіду роботи учителів школи;

- вивчення і врахування вікових та індивідуальних особливостей дітей, проектування їх розвитку;

- планування освітнього процесу та проведення уроків з різних навчальних дисциплін;

- відвідування та аналіз уроків і позакласних заходів;

- проведення фрагментів уроків з різних дисциплін та ранкових зустрічей, здійснення їх самоаналізу;

- підготовка і проведення не менше 20 пробних уроків з різних дисциплін у закріпленому класі та їх самоаналіз;

- самостійна підготовка та проведення 5 залікових уроків різних типів, їх самоаналіз;

- підготовка дидактичного матеріалу до залікових уроків;

- проведення психолого-педагогічних досліджень;

- проведення індивідуальних бесід з учнями;

- проведення виховних заходів, здійснення їх самоаналізу;

- взаємодія з батьками дітей, участь у батьківських зборах;

- участь у роботі методичних об'єднань учителів початкових класів, семінарах, засіданнях педагогічної ради школи, в підсумкових конференціях з педпрактики.

Обов'язки учасників педагогічної практики

Студент-практикант:

1. Бути присутнім у школі цілий робочий день (6 годин) впродовж проходження практики.

2. Дотримуватися правил внутрішнього розпорядку школи, розпоряджень адміністрації школи та керівників практики.

3. Проявляти високу активність, інтерес і любов до дітей, до педагогічної професії, бути прикладом організованості, дисциплінованості, педагогічного такту.

4. Самостійно розробляти і проводити уроки, позакласні заходи, індивідуальні заняття з учнями.

5. Постійно співпрацювати з батьками.

6. Під час практики вести педагогічний щоденник, в якому фіксувати результати спостережень за дітьми, аналізувати свою навчально-виховну роботу.

7. Перевіряти зошити, виготовляти наочність і дидактичний матеріал.

8. Вести класний журнал.

9. У визначений термін по закінченню педагогічної практики здати звітну документацію керівнику практики.

Керівник практики від вузу:

1. Здійснює безпосереднє керівництво практикантами, забезпечує виконання програми практики.

2. Встановлює зв'язок зі школою, проводить інструктивно-методичну роботу з учителями та адміністрацією.
3. Розподіляє студентів по класах, затверджує їхні індивідуальні плани.
4. Проводить консультації студентів з підготовки ними конспектів уроків.
5. Здійснює контроль за проведенням студентами освітньої роботи, вибірково відвідує уроки, позакласні заняття.
6. У випадку виникнення труднощів в організації і проведенні практики терміново повідомляє керівництво університету.
7. Приймає та оцінює звітну документацію про проходження педагогічної практики студентами.

Керівники практики школи:

1. Знайомлять студентів з учнями класу, інформують їх про особливості навчання та поведінки школярів.
2. Ознайомлюють з основними виховними завданнями та планом своєї роботи. Консультують студентів з питань проведення навчально-виховної роботи з учнями у відповідності з програмою практики.
3. Проводять окремі показові уроки та заняття.
4. Визначають теми уроків і позакласних занять практикантів, проводять консультації, перевіряють конспекти уроків і занять, дають згоду на їх проведення.
5. Мають бути присутніми на всіх уроках і заняттях практиканта, в кінці робочого дня аналізують уроки, аналіз коротко записують у щоденник практиканта та виставляють оцінку за кожен урок чи заняття.
6. Після закінчення педагогічної практики складають характеристику на практиканта, оцінюють його роботу за чотирибальною системою і завіряють підписом директора та печаткою школи.

Директор (заступник директора) школи:

1. Забезпечує оптимальні умови для проведення педагогічної практики, проводить відповідну роботу з педагогічним колективом, обслуговуючим персоналом та учнями.
2. Знайомить студентів з постановкою навчально-виховної роботи, складом вчителів, документацією, навчально-матеріальною базою школи, роботою педагогічної ради, методичних об'єднань.
3. Проводить нараду на початку та в кінці педагогічної практики і бере участь при оцінюванні роботи студентів.

На першому етапі студенти ознайомлюються з системою навчально-виховної роботи школи та класу, особливостями навчально-методичної, та організаційної роботи учителів класу, із учнівським колективом, відвідують заняття учителів та інших студентів-практикантів, готують графік проведення залікових занять та інформують керівників практики.

Другий, основний етап, практики включає підготовку планів-конспектів навчальних занять, їх методичного забезпечення та проведення уроків. На проведених практикантами пробних уроках повинні бути присутні керівники практики від школи та вузу, а також інші студенти. Після кожного проведеного практикантом заняття має проводитись детальне обговорення, яке повинно виявити переваги й недоліки проведеного заняття.

Під час педагогічної практики студенти ведуть щоденники, в яких записують у довільній формі зміст проведеної роботи, результати спостереження за навчально-виховним процесом, власною педагогічною діяльністю, особисті враження від педагогічної практики, побажання щодо її проведення. Щоденник є основою для написання звіту про практику.

Впродовж всього часу проходження практики студенти-практиканти проводять психолого-педагогічне дослідження класного колективу, результати якого оформляють у формі психолого-педагогічної характеристики учнівської групи. У співпраці з вчителями проводять виховну роботу із учнями.

На третьому, заключному етапі практики студенти готують звітну документацію про проходження практики.

9. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ, ДОПУСК ДО ЗАХИСТУ ПРАКТИКИ

Загальні вимоги до оформлення звіту

По завершенню педагогічної практики подаються такі звітні документи:

- Щоденник педагогічної практики.
  1. Індивідуальний план роботи студента-практиканта з помітками про виконання кожного виду роботи та оцінкою за підписом вчителя та керівника практики.
  2. Аналіз відвіданих занять (не менше 7), проведених вчителем та іншими студентами-практикантами.
  3. Самоаналіз та аналіз проведених п'яти залікових уроків («Українська мова», «Літературне читання», «Математика», «Я досліджую світ», «Мистецтво»).
  4. Психолого-педагогічна характеристика учнівської групи.
- Два плани-конспекти уроків української мови та літературного читання.
- План-конспект уроку математики.
- План-конспект уроку з інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
- План-конспект уроку з інтегрованого курсу «Мистецтво».
- Письмовий звіт (у довільній формі), де розкривається зміст виконаної роботи, висловлюються побажання, пропозиції щодо покращення умов, змісту та ін. проходження практики.
- Характеристика роботи студента-практиканта, складена вчителем та підписана керівником практики з загальною оцінкою практики.

Порядок допуску звіту до захисту практики

Практика вважається пройденою, якщо студент-практикант у триденний термін після завершення педагогічної практики подав методисту-керівнику практики:

1. Щоденник педагогічної практики із планом проходження практики, аналізом проведених уроків, оцінками та відгуками вчителя початкових класів, методистів.
2. П'ять поширених конспектів уроків («Українська мова», «Літературне читання», «Математика», «Я досліджую світ», «Мистецтво»).
3. Психолого-педагогічну характеристику класного колективу.
4. Письмовий звіт (у довільній формі), де розкривається зміст виконаної роботи, висловлюються побажання, пропозиції щодо покращення умов, змісту та ін. проходження практики.
5. Характеристику роботи студента-практиканта, складену вчителем із загальною оцінкою практики.

10. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Диференційований залік з практики приймається у формі звітної конференції комісією викладачів кафедри.

Загальне оцінювання результатів проходження практики, виконання індивідуальних завдань, оформлення та захист звітів здійснюється за кредитно-трансферною системою, згідно якої максимальний рейтинг кожного здобувача складається з оцінювання в балах за всіма критеріями, що виставляються під час захисту і переводиться в оцінку за схемою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре

74-81	C	задовільно
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів за виконання програми практики та захист звітів

№	Види роботи	Керівник практики від школи	Керівник практики від вузу	Загальна кількість балів (максимальна)
1	Систематичне ведення щоденника педагогічної практики.		10	10
2	Підготовка та проведення уроку з української мови.	5	5	10
3	Підготовка та проведення уроку з літературного читання.	5	5	10
4	Підготовка та проведення уроку з математики.	5	5	10
5	Підготовка та проведення уроку з інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	5	5	10
6	Підготовка та проведення уроку з інтегрованого курсу «Мистецтво»	5	5	10
7	Психолого-педагогічна характеристика класного колективу.		10	10
8	Організованість, дисциплінованість і добросовісне ставлення до роботи студента-практиканта.	5	5	10
9	Своєчасне оформлення та здача звітної документації.			10
10	Доповідь і захист практики.			10
Разом:				100

Після проходження педагогічної практики студенти повинні виявити рівень оволодіння такими професійними педагогічними умінями:

1. Вивчати шкільну документацію: план роботи школи, учнівських організацій, особові справи учнів, щоденники, класні журнали.

2. Проводити психолого-педагогічні спостереження за учнями класу: виявляти їхні вікові, індивідуальні особливості, рівень психофізичного розвитку, вихованості; умови життя та виховання; складати психолого-педагогічну характеристику на учня та класний колектив.

3. Проводити аналіз та узагальнення педагогічного досвіду вчителів школи.

4. Розробити поточний і перспективний план роботи вчителя, планувати навчально-виховну роботу відповідно до потреб учнів, враховуючи особливості засвоєння ними навчального матеріалу.

5. Володіти методичними прийомами ведення уроку, активізації пізнавальної діяльності учнів під час уроку, розвивати інтерес до навчання, трудові навички, самодисципліну.

6. Навчитися доступно (з урахуванням вікових особливостей учнів) і образно викладати навчальний матеріал, робити висновки й узагальнення, формувати інтерес в учнів до набуття знань, їх практичного втілення у життя, сприяти розвитку громадської активності учнів, посиленню їхньої відповідальності за якість навчання й поведінку.

7. Вести виховну роботу на уроці: виховувати високі моральні якості, патріотичні почуття, формувати в учнів національну самосвідомість, розвивати пізнавальні інтереси та потреби.

8. Виготовляти дидактичний матеріал, наочність.

9. Організовувати колектив класу для проведення суспільно-корисної роботи, правильно розподіляючи роботу з урахуванням індивідуальних інтересів і потреб учнів, педагогічних і санітарно-гігієнічних вимог.

10. Проводити групові та індивідуальні консультації, здійснювати психолого-педагогічний і методичний аналіз уроку і виховного заходу, вести педагогічний щоденник.

11. Застосовувати різноманітні (традиційні і нові) види й форми позакласної виховної роботи з учнями з метою реалізації змісту національного виховання.

12. Вести планомірну педагогічну роботу з батьками й особами, які їх замінюють, з метою підвищення їхньої педагогічної культури й налагодження взаємодії школи та сім'ї у справі навчання та виховання майбутніх громадян України.

Формою підсумкового контролю успіхів студента з дисципліни є диференційований залік. Оцінювання досягнутих успіхів за семестр проводиться за 100-бальною шкалою (шкала оцінювання університету), після чого переводиться у національну шкалу оцінювання та шкалу ECTS відповідно до таблиці.

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Вашуленко М.С. Українська мова і мовлення в початковій школі. К:Видавничий дім «Освіта», 2018. 400с.
2. Волошина Г. П., Роєнко Л. М. Типи та особливості уроків української мови і літературного читання у початкових класах. Умань, 2013. 204 с..
3. Данієлян А.Я. Методика викладання математики в початковій школі: скорочений курс – Луганськ: СПД Резніков В.С., 2014. 204 с.
4. Інтеграція медіаграмотності в навчальний предмет «Я досліджую світ». Навчально-методичний посібник / Волощенко О., Козак О. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2020. 36 с.
5. Кодлюк Я.П. Дидактика початкової школи: практичний курс: навчально-методичний посібник. Тернопіль, 2013. 160 с.
6. Методика навчання каліграфії в сучасній початковій школі: Навчальний посібник для вчителів початкових класів, викладачів і студентів вищих навчальних закладів / Н.М. Боднар, О.Ю. Прищепа, В.А. Трунова, І.В. Цєпова, М.І. Чабайовська. Х.: Вид-во «Ранок», 2017. 464с.
7. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу» / Воронцова Т. В., Пономаренко В. С. та інші. : – Київ. : Видавництво «Алатон», 2019. 128 с.
8. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу» / Гільберт Т. Г., Тарнавська С. С, Павич Н. М. Київ: Генеза, 2019. 256 с.
9. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: теорія і практика формування оцінювання у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти» / Фідкевич О.Л., Бакуліна Н. В. Київ: Генеза, 2019. 64 с.
10. Нова українська школа: poradnik для вчителя. За заг.ред. Н.М. Бибик. Київ: Літера, ЛТД, 2019.208 с.
11. Педагогічна освіта і професійна підготовка в сучасному соціокультурному середовищі: монографія / Товканець Г.В. та колектив авторів / За заг.ред. Товканець Г.В. Мукачєво: Редакційно-видавничий центр МДУ, 2018 302 с.
12. Савченко О. Дидактика початкової освіти: підручник. / О. Савченко. К.: Грамота, 2012.
13. Скворцова С.О. Нова українська школа: методика навчання математики у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентнісного підходів : навч.-метод. посіб. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 352 с.
14. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Державний стандарт початкової школи . К:Світоч, 2019. 336 с.

Допоміжна література

15. Качак Т. Літературна освіта молодших школярів. Навчально-методичний посібник. ІваноФранківськ, 2016. 44 с.
16. Качак Т. Б. Методика навчання літературного читання як компонент інтегрованого курсу «Дитяча література та методика навчання літературного читання»: Курс лекцій. Івано-Франківськ, 2018. 172 с.
17. Котик Т.М. Методика навчання української мови в початковій школі : Навчально-методичний посібник для студентів дистанційної форми навчання спеціальності «Початкова освіта». Івано-Франківськ, 2015. 295с.
18. Нова українська школа: poradnik для вчителя / Під заг. ред. Н. М. Бібік. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Большакова І., Пристінська М. «Інтегроване навчання: тематичний та діяльнісний підходи» НВК «НОВОПЕЧЕРСЬКА ШКОЛА» <https://www.youtube.com/watch?v=f2kvqQdQp54>
2. Всеукраїнський портал «Початкове навчання»: www.nachalka.com.ua.
3. Всеукраїнський шкільний портал: <http://www.school.ed.net.ua/>
4. Гра по-новому, навчання по-іншому. Методичний посібник / Упорядник О. Рома – The LEGO Foundation, 2018. – 44 с. <http://nus.org.ua/news/monopublikovalo-posibnyky-z-vykorystannya-lego-u-pochatkovij-shkoli/>
5. Електронна бібліотека НПУ імені М. П. Драгоманова: <http://www.npu.edu.ua> (elib@npu.edu.ua).
6. Закон України «Про освіту» <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page>
7. Закон України «Про вищу освіту»: <http://zakon0.rada.gov.ua>
8. Закон України «Про освіту»: <http://zakon5.rada.gov.ua>.
9. Коберник І., Топол В. Оцінювання по-новому: як закордонний досвід оцінювання в початкових класах можна використати в Україні <http://nus.org.ua/articles/otsinyuvannya-po-novomu-yak-zakordonne-otsinyuvannya-vpochatkovykh-klasah-mozhna-vykorystaty-v-ukrayini/>
10. Колошкільне дитинознавство зі Світлоною Ройз. Відеолекції. <https://www.ed-era.com/children-ua/>
11. Освітній портал «Острів знань»: <http://ostriv.in.ua>.
12. Освітній сайт «Освітня мережа України»: <http://www.ednu.kiev.ua/>
13. Освітній сайт «Шкільна освіта»: <http://www.school.edu-ua.net/>
14. Освітній сайт для сучасних педагогів: <http://konserg.ucoz.ua>.
15. Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України: www.mon.gov.ua.
16. Сайт «Все для вчителя»: <http://www.uroki.net>.
17. Сайт «Освітня мережа України»: www.ednu.kiev.ua.
18. Сайт видавництва «Початкова школа»: <http://www.pochatkova-shkola.net/journal.htm>.
19. Сайт учителів початкових класів: <http://yrok.at.ua>.
20. Топол В. Як по-новому оцінюватимуть учнів перших класів <http://nus.org.ua/articles/yak-po-novomu-otsinyuvatymut-uchniv-pershyh-klasiv/>
21. Шість цеглинок в освітньому просторі школи. Методичний посібник / Упорядник О. Рома – The LEGO Foundation, 2018. – 32 с. [Http://nus.org.ua/news/mon-opublikovalo-posibnyky-z-vykorystannya-lego-upochatkovij-shkoli/](http://nus.org.ua/news/mon-opublikovalo-posibnyky-z-vykorystannya-lego-upochatkovij-shkoli/)